

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Ludmily Valentové a Mgr. et Bc. et Ing. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **J. J.**, zastoupen Mgr. Lilianou Balašovou Vochalovou, advokátkou, se sídlem nám. I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 2. 2007, č. j. 65 Az 224/2005 - 26,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včasnou kasační stížností proti shora označenému rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2005, č. j. OAM - 6401/VL - 11 - HA08 - 2003, kterým mu nebyl udělen azyl podle ustanovení §§ 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a ani na něj nebyla vztažena překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož zákona. O náhradě nákladů bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

Jako důvody kasační stížnosti uvádí stěžovatel, že správní orgán nevzal v úvahu, že stěžovatel byl pronásledován z důvodu náboženství (je příznivcem Falun Gong), přičemž tento důvod je obsažen i v zákoně o azylu v § 12 písm. b) zákona o azylu. V případě návratu do Číny hrozí stěžovateli pronásledování státními orgány a hrozí mu podobný osud, jaký stihl jednoho ze cvičenců, který byl komunistickou stranou zatčen a mučen za provozování Falun Gong. Krajský soud se nezabýval tím, zda správní orgán postupoval v řízení tak, aby byl řádně zjištěn skutečný stav věci. Zejména měl správní orgán zohlednit i zprávy nezávislých organizací ohledně pronásledování stoupenců Falun Gong, které jsou dostupné např. na internetové adrese <http://www.flghrwg.net>. Z těchto zpráv lze usoudit, že stěžovatel jako vyznavač Falun Gong by byl v Číně vězněn, možná i mučen. Krajský soud ovšem pouze konstatoval závěry, ke kterým došel žalovaný. Proto stěžovatel namítá současně nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí. Stěžovatel současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Kasační stížnost podal účastník řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel v ní uplatňuje přípustný důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 a), b) a d) s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
- 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
- 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v mezích důvodů uplatněných v kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že jsou dány výše specifikované podmínky pro odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost.

Nejvyšší správní soud ve vztahu ke kasačním důvodům a k důvodům, pro které se stěžovatel domáhá udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu (tedy strachu z pronásledování z důvodu přívrženectví k hnutí Falun Gong) odkazuje na řadu svých rozhodnutí, v nichž se zabýval aplikací uvedených ustanovení zákona o azylu v případech s obdobnými okolnostmi, a to např. na rozsudek ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58, rozsudek ze dne 14. 6. 2006, č. j. 3 Azs 236/2005 - 54, nebo rozsudek ze dne 21. 2. 2007, č. j. 8 Azs 45/2006 - 57, rozsudek ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 2/2005 - 40, rozsudek ze dne 27. 5. 2005, č. j. 5 Azs 362/2004 - 56, či rozsudek ze dne 30. 3. 2006, č. j. 7 Azs 96/2005 - 86, všechny publ. na www.nssoud.cz.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávním, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že a) cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, který má mimo jiné odůvodněný strach z pronásledování z důvodů příslušnosti k náboženství, popř. sociální skupině ve státě, jehož občanství má nebo ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pro udělení azylu z uvedeného důvodu je tedy třeba, aby u žadatele o azyl byly naplněny dvě základní podmínky. První podmínkou je odůvodněný strach z pronásledování. Stěžovatel se domnívá, že tato podmínka je v jeho případě naplněna. Podle ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu se za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Druhou podmínkou, kterou zákon o azylu vyžaduje, je odůvodněný strach z pronásledování z důvodů příslušnosti k určité sociální skupině, resp. náboženství.

V daném případě stěžovatel žádost o udělení azylu odůvodnil svou příslušností k hnutí Falun Gong. Samotní stoupenci nepovažují Falun Gong za náboženství, kult či sektu, neboť prý nemá žádné chrámy, rituály, duchovenstvo, nevybírá poplatky ani nezná členství. Falun Gong je pro praktikující individuální cestou zaměřenou na sebezdokonalování, kterému se může věnovat každý člověk, v žádném případě však není považováno za pouhé tělesné cvičení, má také svou stránku filosofickou, žáci zkvalitňují svůj každodenní život dodržováním zásad, které mají umožnit jejich všestranný růst. Nedílnou součástí tohoto učení je pravidelné cvičení. V případě tohoto hnutí se tedy nejedná o náboženství v úzkém slova smyslu, spíše se jedná o sociální skupinu, přesněji kulturní a politický fenomén ČLR s aspekty náboženské skupiny. Toto hnutí je v ČLR zakázáno s příslušnými dopady a stanovenými tresty pro stoupence či přívržence. Je třeba poznamenat, že i pouhá příslušnost k této skupině může být za určitých okolností postačujícím důvodem pro udělení azylu. Lze tedy považovat tuto sociální skupinu s prvky náboženství za objekt způsobilý pronásledování, ovšem pouze za splnění vztahu příslušnosti k hnutí. Tomuto požadavku však stěžovatel jen stěží může vyhovět z hlediska stěžovatelem uvedených tvrzení, zachycených v protokolu k žádosti o udělení azylu na území ČR, neboť tyto nejsou s to prokázat onu požadovanou příslušnost. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle § 32 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), má správní orgán pouze v rozsahu

důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Tomu konečně odpovídá i povaha soudního přezkumu. Takto je třeba chápat i ust. § 75 s. ř. s., podle něhož soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Na tomto místě je třeba zdůraznit logiku řízení o žádosti o udělení azylu, které je prováděno zásadou aktivity žadatele o azyl. Na druhé straně však soud po správním orgánu požaduje, aby správní spis pravidelně obsahoval zprávy o situaci v zemi původu (srov. Rozhodnutí NSS sp. zn. 5 Azs 20/2003), o něž se mohou opírat skutková zjištění učiněná v řízení o azylu. Český zákon o azylu nezakotvuje v režimu azylového řízení zásadu *in dubio pro reo*, pokud jde o tvrzení žadatele o azyl. V praxi pak zmírnění důsledků neexistence této zásady představuje rozdělení důkazního břemene mezi žadatele a stát tím způsobem, že stát je zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, ale žadatel musí unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby. Žalovaný v tomto případě postupoval způsobem, který odpovídá zákonným požadavkům. Žalovaný si zajistil dostačující přehled o situaci v zemi a nelze v tomto případě namítat, že by neměl zjištěny dostatečné zprávy, protože informace v použitých materiálech zachycené popisují teror čínských úřadů namířený vůči příslušníkům řečeného hnutí v celé šíři, a tudíž pro kritiku stran zjištění reálií v Číně, jakožto zemi původu, není místa. Na druhé straně příklon k posouzení údajů stěžovatele jako nevěrohodných je správný, protože z výpovědi žadatele o azyl nelze ani při nejlepší vůli vysledovat stopu, která by nasvědčovala, že by stěžovatel mohl být považován za příslušníka hnutí Falun Gong. Stěžovatel se údajně věnoval cvičení Falun Gong dva roky, nebyl však při pohovorech se správním orgánem schopen zodpovědět většinu položených otázek ohledně FLG, např. nedokázal pojmenovat a popsat ani jedno ze dvou předložených vyobrazených cvičení, neznal jméno zakladatele hnutí a na závěrečnou otázku „Co víte o cvičení Falun Gong nebo Falun Dafa?“ uvedl pouze: „(Jde o) cvičení, které se provádí, slouží k očištění duše. Cvičení učí, aby nebyl člověk sobecký a hovořil pravdu. Toto je vše, co vím o Falun Gong a Falun Dafa.“ Pokud by se stěžovatel věnoval cvičení Falun Gong po dobu dvou let, jak tvrdí, nelze předpokládat natolik povšechné informace o Falun Gong. Ačkoli žalovaný správní orgán stěžovateli poskytl (zejména v rámci pohovoru) dostatek prostoru, aby ozřejmil podstatu hnutí a svůj vztah k němu, jeho odpovědi byly velmi kusé a nekonkrétní. Ani ve svém souhrnu nevedly k závěru, že duchovní cvičení skutečně praktikuje a ztotožňuje se s myšlenkami a idejemi, na nichž je založeno, které nebyl schopen věrohodně a s jinou, než povšechnou mírou vědomostí, popsat. Nelze jistě trvat na odborném a detailním výkladu filozofie hnutí, avšak i od člověka bez vzdělání lze očekávat jistou, alespoň minimální povědomost o jeho základních zásadách a laický popis cvičení. Spíše lze v daném případě shledat prvky účelovosti.

Správní orgán dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal tvrzené skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že byl ve své vlasti pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. V případě návratu do vlasti sice uvedl konkrétní obavu, kterou by bylo možno považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodů náboženství, resp. příslušnosti k určité sociální skupině, ovšem pro nedostatek prokázané příslušnosti k této sociální skupině nelze stěžovatelově obavě uvěřit. Ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že stěžovatel nikdy nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ani se sám aktivně politicky neangažoval.

Ve vztahu k námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud pochybení krajského soudu nezjistil a odkazuje rovněž na množství judikatury k tématu tvrzené nepřezkoumatelnosti (za všechny např. rozsudek NSS ze dne 21. 2. 2007, č. j. 8 Azs 45/2006 - 57, nebo rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2005, č. j. 5 Azs 362/2004 - 56). Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. zákon č. 133/2004 Sb. NSS), založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění

soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo případy, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny. V daném případě se správní orgán důsledně zabýval situací stěžovatele, když vycházel z jeho vlastních tvrzení a výpovědí, stejně tak se podrobně zabýval situací v zemi původu. Z rozsudku soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se soud řádně zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, pro stěžovatele z něj zcela jasně vyplývá, z jakých skutečností správní orgán a následně i soud vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil. Stěžovatel byl v protokolu o pohovoru řádně seznámen s podklady pro rozhodnutí, přičemž mohl navrhnout doplnění důkazů, z nichž správní orgán vycházel, o doplnění nežádal, ani neuvedl žádné skutečnosti, které by mohly být důvodné pro odlišné posouzení situace, než učinil žalovaný, a to zejména ve vztahu k jeho osobě a možnému pronásledování. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků správní orgán při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst. 2 a § 14 zákona o azylu, vycházel.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud se prima facie v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji. O návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval. Není o něm třeba rozhodovat tam, kde je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek přímo ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Ještě je nutno uvést, že v daném případě bylo krajským soudem zpochybněno zastupování advokátkou pro řízení o kasační stížnosti. Z plné moci doložené pro řízení o žalobě vyplývá, že advokátka byla zmocněna k zastupování v daném případě velmi široce (dle textu plné moci byla advokátka zmocněna „aby zmocnitele obhajovala, resp. ve všech právních věcech zastupovala, aby vykonávala veškeré úkony, aby podávala opravné prostředky, a to i v těch případech, kdy je podle právních předpisů zapotřebí zvláštní plné moci“). Nejvyšší správní soud tedy plnou moc v tomto rozsahu akceptoval, zvláště za situace, kdy advokátka podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost a pokračovala tak v zastupování klienta.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

č. j. 6 Azs 109/2007 - 56

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu